

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12
Pe 1 lună 2
Numul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

—
INSERTIUNILE se primesc la admīnistratīe.

Manuscripte nu se inapoiază.

—
Telefon pentru oraș și comitat 502.

Cronica săptămânei.

— Politica externă. —

Profesorul de drept internațional din Petersburg, cunoscutul publicist *Martens*, a întreprins în toamna trecută o călătorie de cercetări politice. S'a oprit pe la toate guvernele țărilor europene. A avut întrevederi cu mai mulți șefi de stat și cu capete încoronate.

La început se presupunea că are misiuni secrete din partea Țarului, al cărui om de încredere este. Alții iarăș vorbeau de un împrumut, pe care Rusia ar voi să-l contracteze, pentru a veni în ajutorul situației sale financiare sdruncinate.

Misiunea lui *Martens* era însă cu totul alta. El nu face politică activă și preocuparea lui de căpetenie a fost pururea mijlocirea păcii între țeri și popoare. Iar acum însărcinarea lui specială era, de-a discuta cu marii diplomați ideia păcii universale și a desarmării.

Profesorul *Martens* s'a întors și lumea nu prea știa ce isprăvuri a făcut. De-odată însă chestiunea devine actuală și toată presa o discută cu pasiune.

Întăiul motiv de discuție l-a servit întrevedereă dintre cancelarul *Büllov* și ministrul de externe al Italiei *Tittoni*. Intrevederea între acești doi a avut loc la Rappallo, loc de recreare în Riviera, unde se pun la cale multe treburi diplomatice. Ziarele italiene și cele germane au rămas încântate de această întâlnire, la care s'au vorbit multe despre prietenia dintre cele două țări.

Firește că și monarhia noastră a urmărit cu plăcere comentariile ce s'au scris despre acest eveniment, căci el ne privea de aproape. Toți pașii, făcuți în interesul strângerei legăturilor de prietenie cu Italia, privesc și pe *Austria*, deoarece este vorba de întărirea bazei, pe care este așezată Alianța-Triplă. În Italia sunt multe curente anti-germane și anti-austriace. Probabil este — și tonul presei o dovedește — că după întâlnire, animositățile au scăzut și că cele trei țări sunt acum mai strâns unite ca ori când.

Efectul se vede acum, când a sosit momentul ca statele aliate să se pronunțe în chestiunea păcii. Căci, îndată după întrevederea dela Rappallo, Rusia s'a și adresat oficial puterilor, propunându-le ținerea unei a doua conferențe de pace. Una — se știe — s'a ținut acum nouă ani, tot la propunere Țarului, la Haga. Acum e vorba ca să se țină tot acolo și guvernul olandez și-a împlinit o datorie plăcută, trimițând invitații în acest scop și fixând ca dată pentru ținerea conferinței ziua de 15 Iunie.

Rezultatul acestei nobile inițiative nu e greu de prevăzut. În rândul trecut discuțiile congresului au fost de ordin pur platonice și imediat în urmă — ca o groaznică dovadă în contra ideii de pace — a izbucnit teribilul războiu buro-englez. Acum poate să se facă un pas înainte. Dar nici de data asta sfârșit practic nu se întrezărește din vre-o parte.

Rusia, în nota sa circulară către puteri, atinge mai multe chestiuni, iar ca cea de frunte, natural, chestiunea desarmării generale. E o propunere aceasta, la care, afară

doar de Statele-Unite și de Spania cu greu se va adera din vre-o altă parte. Englitera și Japonia protestează de pe acum împotriva restrângerei marinei, — admițând în schimb reducerea armatei pe uscat, de care ele, firește, nu simt o trebuință specială, dată fiind izolarea lor, de către celelalte state.

După întâlnirea lui *Büllov* cu *Tittoni*, atitudinea Alianței-Triple față cu ideia desarmării, nu poate fi decât unitară. Italia, Austria și Germania sunt în general foarte rezervate. Se pare că, în decumun acord, s'a hotărât a arăta planurilor rusești oarecare bunăvoință, dar a se dovedi indirect lipsa posibilității unei soluțiuni practice.

Cum se vor grupa deci puterile la congresul din Haga, cum vor adera la diversele propuneri făcute de Rusia, nu se poate prevedea. Actualmente e un curent defavorabil în aproape toate punctele. Și nu greșim poate, prevestind, că apostolii păcii vor pleca din Haga cu acelaș rezultat de acum nouă ani: câteva hotărâri de ordin curat platonice. Pacea va rămânea o iluzie, ca mai înainte.

»Hrvatski Dnevnik« întru apărarea românilor. Din Seraievo ni-se scrie: În Nr. 78 din »Hrv. Dnevnik«, Seraievo 6. Aprilie 1907, se află un lung articol, scris ca răspuns ziarului »Bosnische Post« din Seraievo, care în numărul său din 26 Martie într'un articol de fond intitulat »Revoluția țăranilor în România« în loc de obiectivitate, vatămă românimea întregă și cinstea României. Autorul acelu articol de fond din »Bosn. Post«, probabil un jidan, a primit acuma un răspuns cuvenit. — Bosneacul.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Ai cui sunt banii?

De Henri Christian.

»S'a găsit o bancnotă de o sută de franci, Vineri, în cartierul Montmartre. Cine a pierdut-o o poate primi înapoi Duminecă, în 10 Septemvrie, la 10 înainte de prânz, în locuința domnului Christian, 2 Rue des Fossés-Saint-Jacques«.

În dimineața zilei de 15 Septemvrie hoinărea pe stradele Parisului, care abia se desmetecă din somn, un om, îmbrăcat atât de sărăcăcios, încât nici chiar eu n'aș da bucuros față cu el într'o stradă mai întunecoasă și lipsită de lume.

La stânga, subsioară, purta un pachet în trei culori, iar în mâna dreaptă o căldărușă cu clei și un pământuf.

Persoana aceasta misterioasă eram chiar eu.

De dragul siguranței a trebuit să lipesc eu în persoană — vrând-nevrând — placardele cu conținutul de mai sus.

Fână în Sâmbăta aceea memorabilă nu mai lipisem de când sunt, placarde pe la colțurile de stradă, de aceea nici nu aveam nici o îndemănare, ceace regretam din suflet în prima jumătate a lucrului meu.

La început s'a pornit o luptă între mine și placarda, pe care voia să mi-o sburătorească vântul cu tot prețul. Dupăce am rețutat însă învingerea, s'a îndurat și pământuful meu și a sorbit cam jumătate din cleiul, ce-i stătea la dispoziție,

dând în grija căldărușei, care se clătina, cealaltă jumătate.

Cu un cuvânt, a trebuit să-mi dau multă silință să nu-mi ies din sărite.

Cele dintâi placarde se lipeau strâmbe și de-a latul păretelui. La a zecea însă am nimerit »cuiul în cap«.

Am pus astfel cale de douăzeci de pași placarde dela hală până la Notre Dame de Lorette.

În noaptea de Sâmbătă spre Duminecă n'am așipit decât puțin de tot.

Mă întrebam în continuu: va veni oare cineva, va veni cineva să-și ia bancnota de o sută??

Bancnota, pe care nu o pierduse nimenea și care nu putea deci nici să o găsească cineva.

Și au venit, cu toate astea!

Prima vizită a sosit la orele 10 și un sfert.

Era un bărbat cam de patruzeci de ani, mare, lungan, cu un surâs îndatoritor pe buze.

Tipul negustorului, care-și schimbă pe zi ce merge ocupațiunea, una din ființele acestea extraordinare, care nu îmbătrânește nici când și care uită să moară vreodată.

Îmi declară, având în tonul întrebuintat lipsa totală a convingerii, că a pierdut chiar în ziua de 14, și tocmai în Montmartre o bancnotă de 100 de franci.

»Tândală!« i-am spus eu fără să mă sinchisesc mult.

Vedea el că n'are ce să scoată dela mine și deoarece necinstea lui nu producea la mine nici o indignare mai mare, începu să rădă și-mi zise într'un ton prietinesc:

»Ian dă-mi suta încoace. Cine știe ce bogătan craidon a pierdut-o. Îl pișcă un purice. Dă-mi-o încoace, și eu îți dau un cadou cinstit«.

Interesantia noastră conversație a fost întreruptă din norocire din partea unui nou sosit. Am folosit ocazia, să dau vânt neguțatorului meu inconsolabil.

Vizita mea de acum era un domn elegant, încă prea elegant, în costum închis, încă prea închis, plin de inele, prea plin de inele.

L-am poftit înăuntru.

A început să murmure un nume împopoțat cu o grămadă de titluri, apoi s'a încins următorul dialog între noi:

El: Sunt fericit peste seamă, domnul meu, că blânda prevedință a voit, ca tocmai Domniata să-mi găsești bancnota și că am avut onoarea să fac astfel cunoștința D-voastră.

Am fost Vineri la bancherul meu, să încasez două mii de franci și m'a oprit în drum spre casă un prietin, tocmai în Montmartre, cerându-mi împrumut o sută de franci. Scot portofelul din buzunar și iau dintr'ânsul vre-o câteva bancnote. Când colo — îmi sboară teancul din mână. Vântul duce bancnotele cu el. Noi după ele. Le adun din nou, dar când dau să le număr îmi lipsește una. Și pe asta ai găsit-o D-ta, spre norocul nostru...

Eu: Nu îndrăznesc să trag la îndoială câtșu de puțin cuvitele D-tale, dar trebuie să am toate garanțiile posibile, să fiu sigur, că inmanuez bancnota în mâinile adevăratului posesor... Cum era...

El: Domnul meu! (Apăsând cuvintele) Domnul meu, vrei să mă atingi la onoare?

Acestea sunt comentarii, cari totuși nu pot liniști îndeajuns cercurile politice germane, de oarece Germania ar dori în momentele de față să aibă un concurs mai eficace din partea Italiei, ca aliată, care n'ar trebui să păstreze o atitudine neutră, din pricina amicitiei, în chestiuni, cari pot atinge interesele principale a politicei germane.

De aceea, se spune, că principele de Biilow a căutat să se pună de acord cu Tittoni în privința chestiunilor la ordinea zilei, cum este: chestiunea marocană, problema balcanică și intențiunea Angliei de a propune spre discutare, la conferința dela Haga, chestiunea desarmării. Și acordul s'a stabilit în deplină înțelegere, după cum anunță presa germană.

Cu toate acestea par oare cum surprinse ziarurile germane că oficioasele italiene anunță cum că Italia va susține la conferința dela Haga propunerea Angliei cu privire la chestiunea desarmării, care propunere s'a trimis deja din partea guvernului britanic tuturor cabinetelor europene.

Presa maghiară și ședința de Sâmbătă a Camerei.

Școțianul Samuil Smiles a scris înainte de asta cu vre-o 60 de ani o carte: »Despre caracter și datorinți«. Un om de caracter e acela, care-și face datorințele sale în orice împrejurări. »Pester Lloyd« în articolul de fond al numărului său ultim anticipând această critică la adresa deputaților din coaliție, scrie:

»Ei nu numai că nu muncesc serios la aducerea legilor multumitoare pentru popoarele țării, pentru leafa grasă, ce o frag, dar nici nu vin la ședinți, așa, că statul țării e aproape totdeauna gol, până când antișambrela ministrilor, a secretarilor de stat totdeauna sunt pline de ei. Se înțelege, împlinirea datorințelor e ultima virtute în catechismul național șovinist.

Imprejurarea, că nu sunt aproape niciodată atâtea deputați câți sunt de lipsă a aduce hotăriri valide, denotă un simptom al unui morbo cronic social la maghiari. Și așa s'a putut ajunge acolo, ca ordinea zilei următoare să depindă de vrerea sau nevrerea deputaților naționaliști, cari din grație au permis stabilirea ordinei ședinței următoare. În loc ca ei să vină regulat la ședinți, să discute serios proiecte atât de însemnate, ca cel de față, ei vre-o câțiva oameni pitici se mângâiesc la înjurături grosolane, fără conținut, la intreruperi bătărești ș. a. Să nu ne mirăm deci, că în urma acestor ședințe a deputaților maghiari, poporul se străinează tot mai mult de ei, căci li-se deschid ochii. — Tot așa contribuie ei și la aceea, că străinătatea nu scrie tocmai simpatic despre stările din Ungaria.

În legătură cu aceasta, »Pester Lloyd« caută să lovească în Lutz Korodi, numindu-l indirect om fără caracter și necult, care a scris un articol vehement contra șovinismului maghiar în o revistă germană foarte serioasă și științifică (o recunoaște însuși »P. L.«) »Preussische Jahrbücher.«

»Egyetértés«. Constată cu amărăciune, că întâmplările din ședință au fost o înfrângere pentru majoritate. Că purtarea maghiarilor ar fi fost loială, nici el nu are obraz să o spună.

»A Nap«, »Független M.« și »Bud. Hirnap«, cu cuvinte de laudă pentru gălăgioșii insultatori și viteji mulți.

»Pesti Hirnap«. Apelează la președinții de partid, ca să silească pe membri a lua parte la ședință.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabile pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

Altmintrelea astfel de blamage vor fi la ordinea zilei.

»Az Ujság«. Iși face ridicolă toată serioșitatea, numind de infamie ceea ce au făcut deputații naționaliști.

»Alkotmány«. Vorbește de obstrucție tehnică, și crede că obstrucția aceasta se va sfârși mai curând decum li-se pare naționaliștilor.

»Polgár«. Se abate dela chestie. Pomeneste de pertractări între prelații și ministri, și de concesiile din partea acelor.

»Népszava«. Asmuțarea lui Wekerle e perfidă. E natural, ca să nu placă Camerei, contrarul naționaliștilor.

»Budapesti Napló«. Intitulează buletinul parlamentar simpatic așa: »Invie morții!«. Cu asta exprimă tot.

»P. Tageblatt«. E mai prost și mai murdar decât ori care ziar kossuthist. Mai e și lipsit de gust, punându-și aceste calități în fruntea ziarului. — Cei mai buni oratori au isprăvit — i-se pare jupânului.

»N. Pester Journal«. Hărțuile mărunte din Cameră, sunt pentru a îndemna la cât mai multe și mai puternice protestări din afară. Pe sărbătorile Paștilor se pregătesc cele mai grandioase.

În genere, scopul lor este a bagateliza, a micșora și a insulta — bine înțeles.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

IV.

(Urmare).

O hartă etnografică despre Macedonia care ar merita din partea românilor mai multă atențiune e harta lui Marcovici și Rilik edată de societatea »Slavjansko Obșestvo« în Petersburg 1887. Această societate lucrează pentru unitatea slavilor și ajută pe școlarii slavi săraci. Harta aceasta Macedonia nu e pe placul sârbilor, căci iacă ce zice despre această lucrare prof. univ. dr. I. Cojic în opul »Osnovi za geografiju i geologiju Makedonije i Stare Srbije, Belgrad 1906 tom. II, p. 537: »În această hartă sunt desemnate oazele române pe lângă Scopia și sub Munți Șar, și se știe că acolo nu se află români; apoi e făcută foarte mare oaza mică românească, pe care a însemnat-o Lejean la sud de Lacul Ohrida«. Cât de contrare sunt expunerile acestui șovinist sârbesc, cu expunerile de sus a marelui savant sârbesc Novacovici!

Despre opul Offeicoff (Șopov), La Macédoine au point, Philippopoli 1887 zice dr. I. Cvijici că e opul propagandei bulgare, și că n'are păreche în literatura propagandelor celorlalte popoare din Balcani.

Opul P. M. Chossiotis, L'instruction publique ches les Grecs, Paris 1881 arată aproape toată Macedonia ca teritor grecesc. Acest op a servit și dlui Nicolaides ca izvor.

Opul lui Gopcević, Makedonien und Altserbien, Viena 1889 dă numărul românilor cu 75.000, altfel e o lucrare șovinistă sârbească.

Dr. G. Weigand, care a cercetat toate oazele mai mari românești în Turcia Europeană și Grecia, a publicat cercetările lui în opul »Die Aromunen«, Leipzig 1895 tom I. Fiind această lucrare bine cunoscută, nu e nevoie să spunem părerile noastre.

Cunoscutul conzul rus în Bitolia A. Rostkovski († 1903) ne-a dat o statistică a Macedoniei centrale pe anul 1897, în revista societății geografice din Petersburg în caietul prim din anul 1899. El a găsit în vilaetul Bitule 803.340 locuitori. Din acești sunt:

slavi creștini	280.350
slavi mohamedani	11.542
albanezi	226.436
albanezi creștini	35.525
turci	78.867
greci creștini	97.439
greci mohamedani	10.584
români	53.225

Restul sunt ovrei și țigani.

Vilaetul Bitule e compus din 5 cercuri și anume: Bitule, Dibra, Elbasan, Corița și Serfigje (Sârbici). În cercul Bitule sunt din 308.996 locuitori 22.681 români însă, nici un grec. În cercul Corița apar și greci, în districtul Costuri 9549 creștini și 294 mohamedani. Români sunt însemnați în cercul Corița cu 9377, și anume în districtul Corița cu 3297 și în districtul Costuri cu 6080.

Din opurile mai noi, cari servesc propaganda grecească și slavă trebuie amintite:

(grec) N. Kazasis, L'Hellénisme et la Macédoine, Paris 1903.

Dr. M. Peucker, »Makedonien, Altserbien und Albanien«, Viena 1902 e izvor slav. Peucker a găsit în Macedonia și Sârbia-veche:

slavi	1,355.000
albanezi moh. și ortod.	637.000
turci	574.000
greci	240.000
români	95.000
ovrei	63.000
țigani	38.000

Opul Vasil Kănciov, »Makedonija«, Sofia 1906 are și câteva hărți vechi etnografice. Harta lui etnografică e compusă după date primite dela popi și învățători bulgari. După acest op sunt în Macedonia și sârbia-veche:

bulgari creștini și mohamedani	1,181.336
greci creștini și mohamedani	228.702
turci	499.204
albanezi ortod. și mohamedani	128.711
români ortodoxi	77.267
mohamedani	3.500

Restul sunt ovrei, țigani, cerchezi etc.

(bulg.) M. D. Brancoff, »La Macédoine et sa population chrétienne«, Paris 1905 Brancoff e nume pseudonim, căci scriitor cu acest nume nu există. După prof. univ. Dr. I. Cuijici acest op nu se poate întrebuița în știință, e scris superficial și pentru propaganda bulgară Brancoff a aflat în Macedonia și Serbia veche

bulgari	1,172.137
mohamedani	840.433
greci	190.047
români	63.895
Albanezi	12.006

(slav.) K. Gersin, »Macedonien und das turbsche Problem«, Viena 1903 socotește în Macedonia (incl. Serbia veche):

slavi macedoneni	1,182.036
turci	499.204
greci	228.702
români serbizați	80.767
albanezi	128.711

Restul sunt ovrei și țigani.

(grec.) M. Delyam, ministru grec. Declarations (»Le Temps« din 26/XII 1904) a mărturisit că ar fi în Macedonia:

mohamedan	634.017
greci	652.795
bulgari	332.162
români sârbiți	17.076
români naționaliști	12.053

Restul sunt ovrei, țigani etc.

(bug.) M. Zolotovitz; ministru bulg. Declarations (»Le Temps« din 18/II 1905) susține că în Macedonia ar fi:

bulgari incl. pomați	1,200.000
mohamedani	1,100.000

ZERO

La întrebuințare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—52

albanezi	600.000
sârbi	150.000
greci	270.000
români	72.000

Restul sunt ovrei și țigani.

(turc.) Georges Vederne, La verité sur la question Macédonienne 1905 susține numărul locuitorilor Turciei :

slavi macedoneni (creștini și mahom.)	800.000
turci (creștini și osmani)	900.000
albanezi	2.600.000
români	520.000
greci	500.000
ovrei	95.000
țigani (creștini și moham.)	20.000

Vorbește Alexandru-Vaida.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 8 Aprilie.

Nu vă spăriați însă și dv, că toată Camera, astăzi n'o să vorbească mai mult decât până la 1 oră și cel mult un sfert.

Camera își cunoaște omul, și are presimțiri bune: ori-cât de vehemente și generale au fost plângerile șefilor de partid și de ziar, majoritatea nici astăzi nu s'a prezentat în număr regulamentar. Vre-o 80 de inși înainte de pauză — vre-o 30—40 după. Văzând împrejurările, cei mai mulți și-au luat catrafusele.. Nu li-e frică să o pățiască iarăș. Ne miră, de unde această siguranță?

Pe culoare, firește, numai servitorii în haine scumpe de paradă și pradă.

Di Vaida mai ține puțin sufletul în ascultători, cu chestii de naționalism și de politică, la început. Indată ce însă trece la discuția în fond a chestiei, analizând rând pe rând articoliile plini de ghimpi adevărați ai proiectului — desinteresarea e completă. Nime nu ascultă, nime nu contrazice. E vorba doar de lucru serios, real. Dar ce și așteptăm să-și miște vederea când li-se spun observări așa de crude și așa de lămurite, cum puțini o mai știu spune ca dl Vaida.

Dela orele 11 până la ora 1, aproape toate cuvintele se pierd în murmurul conversației. Până și Justh cel neîndurat astăzi stă de povești cu ori cine se urcă la înălțimea (fizică) lui, și dă voe oratorului — să pribegească.

Dr. Vaida vorbește rar, cu glasul cam stins, înviorat numai când se încaieră cu vre-un intrerupător. Splendida lui argumentare e înzădar, dar asta nu îl descărăjază.

Sedința se deschide la orele 10.

Prezident Justh Gyula.

Deputații naționaliști: Mihali, Pop, Skicsák, Vaida, Damian, Manoilovici, Musitchi, Novac, Polyt, Goldis, Maniu, Vlad.

La ordinea zilei proiectul școlar.

Al. Vaida. Proiectul e pripit. Guvernul s'a grăbit până nu va avea la spate »Camera compusă pe baza votului universal. Cu proiectul de față ținteste să amâne reformele însemnate, pentru care a primit conducerea destinelor țării și se abată atenția țării.

Urmărește o politică greșită, făcând sânge rău între naționalități, tocmai acum când are mai mare lipsă de ele. Abusează de mâna liberă în chestii interne (contraziceri). — Acuma, când se plânge de sărăcia bugetului, de ce exploatează guvernul lipsele învățământului confesional? Noi, cari reprezentăm în Camera interesele bisericilor.

Prezidentul: Deputații numai cercuri reprezentate aici, nu biserici.

Al. Vaida: Eu cred că interesele bisericilor sunt interese de stat, pe care e dator să le reprezinte ori ce deputat.

Nesinceritatea guvernului se observă și în faptul, că ajută pe învățători însă nu în aceeași măsură ca pe cei de stat. — Dacă guvernul vrea în adevăr să ajute pe învățători și pe funcționari, să înlesnească mijloacele de traiu. — Țăranul nostru plătește cu greu pe învățător. — Proiectul e frumos din afară, dar dacă îmbuci din el, ia de seamă că e găunos — tot paragraful șiret, e un verme. (Mișcare.)

— Ziceți că noi agitatorii și trădătorii (puternice aprobări în stânga!) ne ținem în prostie poporul ca să nu-l puteți lumina. Totuși, pentru Dv. e bine dacă nu știe ungurește. Încalte nu înțelege insultele gendarmilor și slujbașilor, și nu se naște ură în sufletul bun. (Intreruperile neconținute încep.) — Imi dau capul că abia doi dintre Dv. ați înțeles citatul românesc, ce s'a spus aci mai ieri. Încearcă a convinge Camera, că nu e de folos învățarea limbei maghiare pentru copilul de țăran, fiindcă o uită repede. — Răspunde la o intrerupere: unul dintre gravaminele noastre de frunte este că medicii nu înțeleg limba poporului.

Prezidentul sună și cere liniște.

A. Vaida: Se miră de dragostea ce a pus ministru pe naționalități. De ce nu le silește a învăța și franțuzește, nemțește, englezește?

O voce: Ar putea emigra mai ușor.

Al. Vaida: Dacă maghiarii nu vor fi așa de pregătiți ca românii, când va bate *clipa*, ceasul luptei celei mari — au să o mulțumească proiectului de față. Dinasticismul nostru — îndeosebi la țăranul pe care vreți să-l luați dela noi — este o tradiție. Că împăratul austriac este același cu Regele ungar, este un fapt istoric, a cărui cauză nu noi suntem. *Adunările populare* ne silesc să plecăm la Tron cu memoriu. Este dorința noastră de deputați să facem toți pașii pentru ca din proiectul acesta să nu se facă lege. (Așa-i, așa-i, la naționaliști). *Dacă șefii coaliției au avut drept să stea la sfat cu Coroana, au acest drept mai cu seamă șefii bisericilor, a căror Patron suprem este M. Sa.* (Camera amuțește). — Bisericele își pierd influința asupra poporului, prin astfel de legi și tratamente. Țăranul vede în ele desconsiderarea prelaților în faptul că afacerile școlare vor fi luate din mâinile lor, și puse în mâna solgăbiraelor. Ce să facem dacă Regele stă în Viena și nu în Budapesta? Și domnii ministri acolo se duc.

— *Proiectul de față este pentru învățătorime o novelă de lege penală.* (Aprobări sgomotoase la naționaliști.) Nu va arăta asta paragraf de paragraf, de oarece nu are de gând să rostească o cuvântare obstrucționistă. Incriminează paragrafi cu musca pe căciulă. — Proiectul dă ministrului liberă dispunere cu confesiile. Asta-i ceva nemaipomenit. Este chestie de onoare și penru calvini și reformați ca să protesteze în contra unui astfel de abuz, dacă superintendentii lor nu au îndrăznit să o facă. — Ni-se degradează jignitor corpul învățătoresc, fiindcă se lasă în grija comit. adm. din care face parte și notarul și primarul — a judeca asupra cualificației lui și conștiinței de limbă maghiară. (Camera nu mai ascultă). Mi-ar plăcea să văd un singur notar care se îndeletnicește cu chestii de pedagogie! Dispoziția asta creează o situație imposibilă pentru învățător. — Critică § 17, bine și pe larg motivat.

Prezidentul roagă să vorbească mai tare, și cere liniște. (Un murmur permanent, fără isbucniri, înăbușe glasul și dealmintrelea cam cruțat al dlui Vaida).

Al. Vaida: Esecționează și § 18. (Prezidentul are iarăși de lucru). Bărbații maghiari se plâng neconținut, că nici copiii maghiari nu își știu precis exprima gândurile în limba maghiară. Cum se poate cere dela ai noștri una ca asta? — Trece la § 20 și 21 combătându-i energic, des aprobat de vecinii săi. — În comunele unde bântue alcoolismul, învățătorul întâmpină îndoite greutăți.

(Prezidentul cere liniște. Ugron: Să vorbească mai tare și să poftescă înainte. O altă voce: N'auze nici galeria!)

Al. Vaida. Vorbește despre monarhie, și face dialoguri cu poporalii. Ar dori să facă dieta propunere, ca să se ia în proiect numirea de școli *naționaliste* în loc de școli *nemaghiare*...

O voce: N'o faci tu Simkó? (Ilaritate.)

(Nu se poate auzi ce vorbește Vaida.)

Un kossuthist (către Goldis): *La noi, în România!*

V. Goldis: Da, la noi în România. (Veselie.)

Al. Vaida: ...învățătorul va deveni unealta guvernului... Pentru el e tot un drac, dacă poporalii sunt mulțumiți... § 22 ia bisericilor autonome dreptul de a dispune liber. Expresia: »învățătorul se poate amova la dorința ministrului«, este chiar ridicolă. Ministrul va fi un lup pe bază constituțională, față de turma de oi a învățătorilor. (Veselie.) În 30 de zile este cu neputință a încheia conștientios o cercetare disciplinară.

(Pauză de 10 minute la ora 12 și 10. La redeschidere presidiul este ocupat de Návai.)

Al. Vaida. Abia începe vorba, prezidentul îl somează să vorbească mai tare ori să vină mai aproape, asemenea și deputații. Se face nițică gălăgie.

Oratorul roagă pe deputați să vină ei mai aproape de el. Ar merge bucuros înainte, dar aci îi sunt toate scrisorile. Ugron face pe grozavul. Câteva dialoguri prietinoase cu prezident și deputați. Abia 30 de oameni sunt în ședință. Se face o liniște ca în mormânt.

Al. Vaida. *Apără autonomia confesională*, știrbită prin proiect. Ajunge la §. 23—25. Este mare nedreptate a pedepsi școala pentru eventuale greșeli ale preotului, cum prevăd acești paragrafi.

Simkó: Nu suci!

Al. Vaida: Jurământul cerut dela învățători se poate ușor contraveni, cu rezervație mentală. (Polyt aprobă cu mâna). — La dorința lui Zsolnai vorbește de tot încet, respicat, silabizând — făcând haz. (Zsolnai își exprimă mulțumirea). — Nu este corect a cere învățătorilor să-și redijezze ungurește toate hărțile privitoare la învățământ. — Un războiu cultural până la extrem este inevitabil.

Zsolnai: Iară vreți să uciideți? (Puțină mișcare.)

Al. Vaida: Nemulțumirea din 48 este posibilă și acum, ales dacă dărâmați influința bună a preoților. Pildă e România.

Vertan și Markos: Acolo a izbucnit adevărata cultură valahă. (Sgomot, mișcare, intreruperi dese).

Al. Vaida: În România nu s'a întâmplat altceva decât în Franca. Și acolo, generația de acum, fiți siguri, va crea o Românie mare..

Vertan și alte voci: *Până la Tisza!* (Sgomot).

Vaida:... mare, fiindcă va domni acolo o democrație perfectă, pe când țara noastră va fi încă în evul mediu. (Mișcare.) Proiectul va stârni nu numai mișcări naționaliste ci și mișcări confesionale. Are însă nădejde, că Apponyi, înaintea calităților căruia se închină le va preveni, — plecând la *Cannossa!* (Sgomot). — Așa dară, acum destul de tare vorbesc? — o ia pe coarda umorului dl Vaida. — Face o citație lungă și foarte nimerită dintr'un autor maghiar, întrerupt ades.

În decursul vorbirii numind *hermafrodit* proiectul, prezidentul l'a îndrumat la ordine.

Citește o poezie lungă unguerească.

Prezidentul îl cheamă la obiect, căci așa zice, poezia n'are a face cu proiectul în discuție.

Termină respingând proiectul și recomandând ministrului Apponyi să citească poezia.

Termină la ora 1^{1/2}.

Prezidentul prezintă plângerile de atingere a imunității deputaților Nagy György și Madarász.

Dr. Vlad protestează să se trateze chestia așa incidental, dar prezidentul nu permite discuția.

Skicsák (slovac) ține o vorbire cu mult umor împotriva proiectului lui Apponyi, arătând că acesta e vătămător confesiunilor. Chestia naționalităților, zice, e acută. Ea nu se poate rezolva cum crede Apponyi: punându-se adecă chestia cine-i mai tare, acela e stăpân! Cine-i slovac, slovac rămâne!

Termină respingând proiectul și propunând o moțiune prin care cere ca statul să se îngrijească de instrucție gratuită și obligativă, iar dreptului autonom al bisericilor să nu i-se aducă știrbire.

Din străinătate.

12 femei deputați. Helsingfors, 8 Aprilie. Azi s'au terminat alegerile pentru dieta finlandeză. Între cei 80 social-democrați aleși, sunt și 12 femei.

Agrarii din Austria contra Ungariei.

Comitetul austriac pentru apărarea intereselor economice a ținut o ședință sub presidența principelui Auersperg, unde s'a discutat despre relația între cele două țări.

Referentul Hohenblum, între altele, a zis, că agrarii au scris pe steagul lor »Los von Ungarn«, până când fabricanții dovedesc o ținută tocmai contrară. — În timpul mai nou s'a ivit un nou partid cu deviza: »Gross-Österreich« (Austria-Mare). »Dar deoarece maghiarii nu-și vor da simțământul nici odată la aceasta, ar trebui să ne organizăm astfel, ca Ungaria să o ocupăm militărește«. Apoi continuă vorbitorul, că fiindcă aceasta în împrejurările de astăzi nu e posibil, trebuie să inducem tarife vamale deosebite pentru Ungaria, prin ceace agricultura ei ar ajunge într'o situație precară. — Mai departe s'a hotărât în adunarea aceasta, ca ministrul să fie provocat să convoace ancheta promisă în chestia fâinurilor din Ungaria, să se convoace apoi o altă anchetă, pentru împiedecarea cetățenilor austriaci, de a juca la bursa efectivă din Budapesta.

Sociale.

II.

Moda.

Femea chineză... O mică ființă cu oscioare de pasăre și ochi pieziși, care cu piciorușele ei ologite pășeste curios și comic în pantofii rotunzi de lemn!

Ah, ce stângace îi sunt mișcările și cum îi sună pantofii de lemn!

Zimbim cu presumpțiune și compătimim pe aceste ființe anoste, noi femeile europene, fiicele albe ale popoarelor culte din apus. Deși micile femei galbene ar fi mai îndreptățite să-și rădă de noi sau să ne compătinească, căci noi în locul pantofilor de lemn ai chinezelor, purtăm un obiect de chin mult mai perfect, corsetul. Bine știm toate, că ne ologește cele mai nobile organe, ne-au spus-o aceasta medicii, că ne face o statură fără gust și nenaturală, ne-au spus-o pictorii și sculptorii, și cu toate acestea îl purtăm.

E frumos, zic femeile cu o îndărătnicie de neînțeles — și e modern. Și femeia chineză găsește că e frumos piciorul diformat. Și ea o face aceasta de dragul modei și încă de mii de ani.

Iată-ne la modă. Aceasta, adevărații nostri pantofi chinezi, care ne ologește gustul și individualitatea noastră, o pune în lanțuri. În capitala unei țări în declin, cisălată în mod bolnăvicios, trăesc câteva doamne cu gust rafinat, și câțiva croitori în stil mare, comercianți geniali, cari aliindu-se creează moda. Nici prin gând nu le trece, să creeze ce e practic, sau necesar, igienic și totuși să fie frumos, nici vorbă, aceasta n'ar fi o meserie, care să aducă câștig. Lucrul principal e variația amețitoare, ca să producă ceva nou din lună în lună, ba chiar din zi în zi. Și femeile fără deosebire de specie — etate și rang aleargă în urma lor. Sunt și de acelea, cari contra unui gust mai bun se lasă atrase de curent, dar majoritatea primește cu multă încântare și inovațiunile cele mai nebune ale modei. Tot sufletul lor e plin de preocupări pentru găteți și nimicuri, și toate dorințele lor, nisuițele, singura ființă a vieții lor e: să fie modernă. Pentru aceasta e în stare să suporte multe neplăceri și lipsuri și sunt cazuri dese că prin luxul ei o duce la ruină morală și materială întreaga ei familie.

Odată poate, va avea și aceasta un sfârșit, căci și în China împărăteasa mamă, a interzis diformarea piciorului.

Odată poate nici noi nu vom fi sclavele modei, dacă în locul vieții de păpușe vom duce o viață activă, trează, mai omenească, și în loc de o imitație mai bună sau mai rea, fiecare își va trăi traiul conform individualității și puterii sale, — dar până atunci să nu ne rădem de femeia chineză cu ochii pieziși și cu pantofii de lemn tropotind.

Augusta Rubenescu.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 9 Aprilie n. 1907.

— **Politie în biserică.** »Erdélyi Hir-lap« de ieri scrie următoarele:

»În comuna Pusztakamarás, din comitatul Cojoena — după cum ne scrie raportorul nostru — azi a fost a doua zi a *adunării valahe*, convocată pe trei zile. Interesul poporului însă a scăzut foarte mult. Încă ieri numărul străinilor se urcă la 800—1000 de oameni, azi deja abia erau 250. Toată ziua a ținut serviciu divin, cu puține intreruperi. *Despre politică n'a fost nici o vorbă.* Au adunat poporul în biserică, unde oratorul de ieri, Stefan Roșianu, preot în Blaj, a ținut o predică poporului. I-a sfătuit să nu fure, să nu dea foc, să nu bea, în loc de cărcimă să cerceteze mai bine biserica. **Fibrăul** din Șarmașul-mare, Veszprémi Antal, **tot în biserică a stat și a ascultat vorbirile.** Ceilalți preoți, învățători și oameni de ai bisericii, îi stau lui Roșianu într'ajutor, își îndeplinesc funcțiunile tipicale. Acest Roșianu e singura figură activă a adunării până acuma și tot ce s'a pertractat în publicitate, tot e legat de numele lui, deși sunt prezenți o mulțime de preoți și învățători. Între alții Costan Rus, preot din Șarmașul-mare, Simion Blaga, preot din Chereșul-românesc, Ioan Bozac, preot din Mezőszombattelek, Ioan Chirnaț,

Octav Morian, Simion Pap, preoți, ș. a. ș. a. Cei mai mulți dintre aceștia și-au adus familia întregă la adunare. Mai mulți învățători au venit asemenea cu familiile. Cinci-șase jandarmi stau gata înarmați și tot atâți în rezervă. *Dar nu e nici o nevoie. Poporul e liniștit.*

E vorba de exercițiile religioase ce dl Roșianu aranjează în fiecare an, în osebite locuri. Administrația le taxează însă de adunări populare, să-și poată astfel lua îndrăzneala a intra în sanctuarul românesc. Câtă obraznicie!

— **Un incident în ședința de Sâmbătă.** După suspendarea ședinței la orele 3, matodorii se infuriau, Justh cel indignat de indiferența deputaților se bucura, Wekerle amenința, de foame și de oboseală, servitorii alergau cu arcanul să prindă deputații, în tot orașul, iar deputații prezenți se imbulzeau către — bufet. În ușa acestuia se întâmplă următorul dialog:

Mezőffy (către o ceată de naționaliști): Bine ați făcut, bine ați făcut, dați înainte!

Maniu: Da'am făcut așa de bine, de ce n'ați făcut și voi ca noi!

Fățarnicul socialist trece fript înainte, dar se întoarce iarăși fâlos:

— Aci, da'am fi noi numai jumătate câți sunteți voi, altă lume ar fi pe aci!

Dl Maniu zimbește numai și nu zice nimic — dar spune astfel mult.

— **Promoțiuni.** Din Cluj ni-se scrie că Sâmbătă s'au promovat acolo doctori în drept patru tineri bravi români: A. Ciurdar, D. Marta, Iustin Iuga și Mihail Spăriosu.

Felicitările noastre.

— **Incuragieri.** Cu prilejul adunării dela Arad am primit următoarele telegrame:

»De Riva, 1 Aprilie. Salut cu entuziasm adunarea de protestare. Trăiască biserica și școala română, independentă de influența străină. *Dr. Marius Sturdza.*

Nereu, 1 Aprilie. Salutăm adunarea și aderăm la toate conclusele ei. În numele poporului: *Preotul Silviu Bichiceanu.*

Iar la *Ghiriș* s'a primit următoarea telegramă:

»Răsăritul spiritului românismului în Bihor se manifestă în adunări ca la S. Miclăușul român și Ghiriș. Bindecuvântarea cerească planează asupra voastră. *George Pop de Băsești.*

— **Iasa Tomici între kossuthiști.** Duminică s'a ținut în Neoplanta adunarea de constituire a partidului kossuthist. Cu acest prilej, se înțelege, s'au adus laude lui Apponyi, care ferește nu numai pe unguri, ci și naționalitățile.

A luat cuvântul și Iasa Tomici, redactorul ziarului sârb »Zastava«. Ce a vorbit, nu ni-se comunică. Vom căuta să aflăm însă. La tot cazul e lucru ciudat să vezi pe un naționalist sârb între kossuthiști.

Se zice că Iasa Tomici face pe șiretul: se ia bine cu guvernul doar-doar se va obține surghiunirea la mănăstire a patriarhului Brancovici. Vom vedea...

— **Știre redacțională.** Pentru lămurirea mai multora și evitarea unor neînțelegeri, anunțăm, că colaboratorul nostru parlamentar, în Capitală, nu mai este dl Gh. Pop, ci din 15 Februarie e dl Sever Dan.

— **Procesul studenților ruteni.** Se telegrafează din Lemberg: Ziarele de aici aduc știrea că la cererea curții supreme a țării, curtea de apel a însărcinat cu continuarea pertractării procesului studenților ruteni, tribunalul din Viena.

— **Pentru gimnaziul din Brad.** Contribuitori pentru gimnaziul din Brad în zilele din urmă:

Dr. Lazar Popovici, medic (Viena) 200 cor.; »Bihoreana«, institut de credit (Oradea-mare) din ofertul de 1000 cor., 200 cor.; »Hunedoara«, institut de credit (Deva) 200 cor.; »Crănișterul«, institut de credit (Dobra) 200 cor.; »Bistrișana«, institut de credit (Bistrița) 200 cor.; »Aurora«,

Dragoste cu toane, pastorală într'un act și în versuri, de Geothe, trad., de St. O. Iosif, prețul 50 fil.

Chinematograful, comedie într'un act de Demetriu Roșca, prețul 30 fil.

Două Nebunii, icoană familiară în 2 tablouri de Demetriu Roșca, inv., prețul 30 fil.

Multe și de toate, într'un singur sat aflate, poezii, cântece populare vechi și versuri religioase de George Maican, inv., prețul 24 fil.

Gramatica germană, toeretică practică, pentru uzul școlilor medii de dr. Ioan Bunea. Prețul Cor. 3.60.

Glume din lume adunate și în lume date, cul. de George Maican, inv. Prețul 24 bani.

Colecțiune de cântece populare culese de N. Stoicoviciu, prețul 1.20 cor.

A apărut și se află de vânzare în librăria Ciurcu, Brașov, următoarele:

O ședință comunală, comedie în 2 acte, de George Stoica, prețul 80 fil.

In curând va apărea de sub tipar în editura dlui George Bujigan, învățător în Deliblat (com. Temeș) opul bisericesc conces de Ven. Consist. Diecezan al Caransebeșului, — »Cantorul bisericesc«. Opul cuprinde rânduiala tuturor serviciilor bisericești dela vecernie, utrenie și liturgie a serbătorilor de peste an, cele 8 glasuri precum și tipicul bisericesc pentru toate cazurile. Prețul broșat 8 cor., legat 10 cor., legătură de lux 14 cor. Se poate abonă de-adreptul dela autor-editor. Formatul octav mare pe 2 coloane, tipar roșu-negru, hârtie fină, — tehnică modernă.

Felurime.

Intre măestrii de muzică. O revistă franceză publică despre Rossini date necunoscute până acum. Într'o zi un flașnetar cu o flașnetă veche se opri sub ferestrele lui Rossini și începu să cânte în mod oribil pe Wilhelm Tell. Compositorul să înfurie mai întâi de acest sacrilegi, apoi se aplecă pe fereastra și aruncă flașnetarului o monedă mai mare de argint, dar îi porunci cu energie ca imediat să plece și numai atunci să-și înceapă cântecul, când el nu-l va mai auzi. Când acesta voise însă să plece, lui Rossini îi veni o idee bună.

— Ai în dulapul acela și Elbreia lui Halévy? întrebă pe flașnetar.

— Cum nu — răspunse acesta.

— Ei atunci mai na un franc. Dar pentru acesta trebuie să te duci la locuința lui Halévy și sub fereastra lui să cânti partea care o ai din Elbreia.

— Nu se poate dle Rossini, tocmai Halévy m'a trimis aici.

Poșta Administrației.

I. F. Remete. Astfel de anunțări numai cu taxă se publică. Rugăm a ne trimite 1.20 cor. și textul din nou.

Economie.

Arad, 9 Aprilie 1907.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 8 Aprilie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	7.92—7.93
Secară pe Aprilie 1907	6.50—6.51
Ovăș pe 1907	7.75—7.76
Cucuruz pe Maiu 1907	5.32—5.33
Grâu pe Octomb. 1907	8.21—8.22

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.84—7.85
Secară pe Aprilie 1907	6.49—6.50
Ovăș pe Aprilie 1907	7.65—7.66
Cucuruz pe 1907	5.32—5.33
Grâu pe Octomb. 1907	8.12—8.13

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Mamele lăptătoare

se simțesc adese de tot oboșite în timpul, când au mai mare lipsă de puteri și de sănătate, ca să-și poată împlini datorințele de mamă. În urmare mai ales dinsele află mijlocul neîntrecut de nutrire și întărire în *Emulsiunea lui Scott*. Pregătită din oleu de ficat de știucă cu adaus de var de acid fosforic și natron, necondiționat că e bună, foarte ușor de mistuit, aduce apetit, și astfel pentru mamele tinere e mai bună decât oricare alt mijloc. Cu ajutorul *Emulsiunei lui Scott* înceată slăbiciunea și prindem iute plăcere de viață. *Emulsiunea lui Scott* are efect cu mult mai mare și e mai de primit, decât oleul de ficat de știucă. (1)

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,

se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original C. 2.50

Află aplicare

doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

„DOINA“

institut de credit, societate pe acții în Câmpeni.

Convocare.

Domnii acționari ai »Doinei« institut de credit, societate pe acții în Câmpeni, să invite prin aceasta, în virtutea §-lui 13 al statutelor societății, la

Adunarea generală extraordinară

care se va ține în Câmpeni, *Vineri, în 3 Mai st. n. 1907, la 11 oare a. m.* în localul institutului.

OBIECŢELE :

1. Deschiderea și constituirea.
2. Aprobarea concludului direcțiunii referitor la acuirarea realității pentru edificarea localului institutului.
3. Alegerea unui membru în direcțiune, eventual și a unui membru în comitetul de supraveghiere pe restul perioadului.

Domnii acționari cari, în sensul statutelor, voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel puțin cu două zile înainte de adunarea generală, pe lângă revers, la cassa societății-noastre, eventual la »Auraria« cassa de credit, societate pe acții în Abrud.

Câmpeni, la 6 Aprilie 1907.

Direcțiunea.

Avis.

Advocatul Dr. IOSIF PORCOLAB

ș'a deschis

cancelaria advocațională

în BOZOVICS (Piață).

„Laboratoire Cosmétique Matild“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

pul de brad Castil-

lillio. Alină tusa, în-

cetează asudările de

peste noapte, paten-

tează apetitul bolna-

vului, încetează scui-

parea de sânge. Pre-

țul unei sticle 2 cor.

40 fil. In casuri de

tot grave și pilulile

„Guajacolin“ o

cutie 4 cor.

Pentru anemici,

femei în galbi-

nare, pe cari li

doare foarte mult

mijlocul spatelor,

căror le slăbesc pu-

terile la un lucru

bagatel, pe cari con-

secvent li doare ca-

pul slabilor, cari doresc că se îngreșe și în-

trească, cel mai bun medicament e „SYR

HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat

de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-

breilor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva :

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castillio al Dtale a folosit foarte ficei mele bolnavă de consumțiune, rog cu reîntoarcerea poștei încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com. Gómör, Restér, u. p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în cenusa se găsește mărgharitar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștita medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omeniei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nêstricăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ți delături pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-
SAPUNUL
PUDRA **MATILD** 1 coroață
1 cor. 60 f
80 fileri.
1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrise nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capată

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmétique MATILDE“ (întemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'20
Amestec de Granada-Nouă, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1'—
„ regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Domingo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —70

Cafele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'—
„ Java de aur, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Mocca, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Liberia, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Quatamala, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Santos, Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —60

Tea.

Fărmituri, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'50
Kongo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1'50
Amestec regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 3'—
Mandarin (veritabilă), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 4'—

Vânzare în mare și mic.

- - In provincă franco - -

Cu deosebită stimă:

Wizner Benő

negustorie de import de cafe și tea din Fiume

Szeged, Kárász-utca 16.

== Zilnic cafea proaspătă prăjită. ==

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér. În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Anunț.

La Olimpiu Rădulea, inv. în Réthely (Ritișor)

u. p. Vlajkovecz (comitatul Timiș)

se află de vânzare

un

Costum național femeesc

complet, foarte frumos lucrat,

ne mai purtat (folosit) nici odată.

Doritorii de a-l cumpăra să se adreseze la susnumitul.

ANUNȚ.

Subsemnații măestri zidari provăzuți cu atestate de întreprinzători la efeptuirea

edificărilor de biserici, școale și a altor zidiri

cu stimă ne recomandăm atențiunei p. t. public și-l rugăm pentru patronare.

Giula, la 25 Martie 1907.

Prestimători:

Petru Pomucz
Petru Ghiș
Ioan Cohán.

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Poftiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete

Arad Deák Ferenc-u. 2.

Am on. a aduce la cunoștința p. t. public, că m'am reîntors din călătoria de studiu din Paris și Viena și în piața Andrássy-tér nr. 8 (ușa 5, casa Gebhart)

am deschis

Un salon de pălării și gală de dame

și efectuesc ori-ce lucru de brânșă aceasta cu gust deplin și foarte frumos. Asemenea țin permanent în deposit pălării gata de dame.

Reparaturile le fac iute și esact.

Cu stimă:

Fischer Dóra, Andrássytér Nr. 8.

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihor și Sălaj.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserici. Klgr. 96 fl. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se cunpută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Miere și ceară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Am onorul a aduce la cunoștința mult onoratului public că am deschis în Lugoj, strada Bonnaz (Palatul com. bis. ev. ref.)

prăvălie

cu obiecte de aur și argint, de juvaericele și ceasornice.

O praxă de 35 ani în orașele cele mai mari din țară și străinătate mă pune în plăcuta poziție de a putea satisface și cele mai mari protezații.

Nizuința mea principală va fi totdeauna îndreptată înr'acolo, ca prin liferare

de mărfuri numai de prima clasă

prin lucrare precisă și bună, pe lângă prețuri moderate

să-mi câștig și asigurerez încrederea onorațiilor mei mușterii.

Voiu pune deosebită pond pe fabricarea de juvaericele, precum și pe

reparatura conștiențioasă perfectă a ciasonicelor

conducând însumi toate lucrările și ori-ce reparatură, fie cât de mică, va fi executată cu cea mai mare punctualitate și conștiențiozitate. Vă rog să vă convingeți prin o comandă de probă despre calitatea bună a articolelor mei precum și despre lucrarea conștiențioasă și precisă a reparaturilor ce mi-se vor încredința.

Recomandându-mă bunăvoinței mult onor. public,

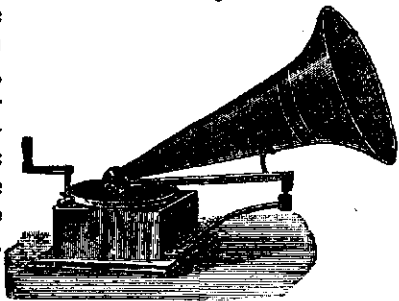
semnez cu deosebită stimă:

Eduard Neumann,
ciasonnicar și juvelier.

Nici la o familie nu-i iertat

să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus
Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari
dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble
mare asortiment. Noutăți Gramofon
suruitor! Ilustrate cu cântece și note,
bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Pho-
nograph, Gramofon și Automate se trimite
gratuit și scutită de timbru. Primesc
tot felul de plăci întrebuițate sau le
schimb după plac. Cel mai ieftin izvor de
adjustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József,

comerciant de gramophone
Szeged, str. Könyök nr. 3.

Correspondență în orice limbă.
Nouii plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

Nu este un cadou mai frumos decât un gramofon.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri,
într'alele:

=== COLONIALE ===

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători
și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricele cele mai renumite,

◀ FĂINĂ ▶

Produse

=== Ferărie ===

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi
vase de menajiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămași, cravate, ciorapi, asor-
timent mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură
de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rânză
de vițel, garantat curat și nestrăicător, nu de asemenea cu alte fabricate de
soiul acesta, unic în felul său. Modul de folosire se trimite gratuit

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, aco-
pereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul
ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă
și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împo-
dobirea bisericilor în esecutie frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur ono-
rata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor
mai gingașe.

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Röpentyú-utca 23.

Produce: Bronz fosforat original, Bronz
mineralist, Aramă roșie, Aramă galbine, Bronz
mangan, Aluminiu curat, Orig. „Exact“ Com-
pozițiunea de magazin după desene și mo-
dele în bucați brute de aramă, precum și prelucrate
gata. Articole de calitate.

Correspondență germană, ungurească și franceză.

ZIKMUND & COMP.

Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVIDEK

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales
mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL“
și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale
de treerat cu benzin și aburi, pluguri și
tot felul de mașini agricole mari
și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou.

Trimetem preț-curente ilustrate gratis și franco.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI
G. P. PANTELIC în **SEMLIN**
(ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

FIRMA FONDATĂ IN 1854

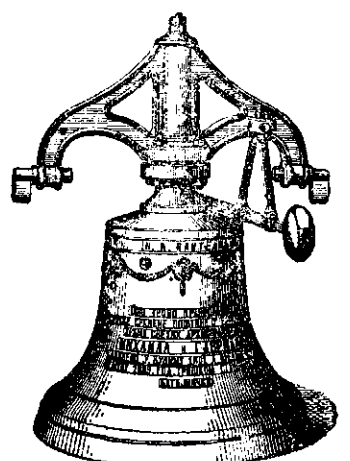
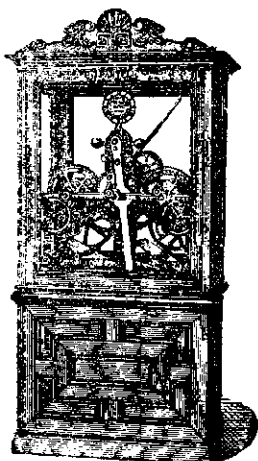
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție,
cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Tearnă clopote noi, face smelturi și scătoare de fier,
la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face
adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI		FOI PERIODICE
INVITĂRI BILETE DE LOGODNĂ <small>dupa dorință și în culori</small> BILANȚURI ANUNȚURI FUNEBRALE	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>atingătoare de această branșă</p>	PROGRAME BILETE DE CUNUNIE <small>dupa dorință și în culori</small> ADRESE BILETE DE ÎNTRARE
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <h1>„TRIBUNA”</h1> <h2>ARAD</h2> <p>Str. Deák Ferencz nr. 20</p> </div> </div>		
PREȚ-CURENTURI <small>de orice fel</small> NOTE STATUTE • LIBELE CIRCULARE	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small> MENU PLICURI CU FIRMA OBLIGAȚIUNI
CĂRȚI în COMISIUNI	<p>Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.</p> <p><i>Prețuri moderate!</i></p>	EDITURA PROPRIE

Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

Primește spre efectuare lucrări artistice. — Mustre trimit gratis și franco. La dorință călătoresc și la fața locului pe spesele mele.

Pentru expediții de cafea, ceai, prăvălie de import și export de marfă colonială, poame sudice și băcănii

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale de nou aranjată, și unica furnizoră a preoțimeii române gr-cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

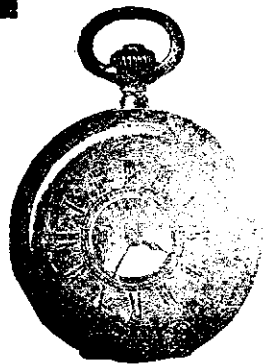
Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafela:	Klgr.	G. fl.
1.	SANTOS, naturale și aleasă.	1	2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1	2 00
4.	PORTORICO, foarte căutată	1	2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1	3 60
6.	CUBA, fină	1	3 —
7.	„ mai fină	1	3 20
8.	„ cea mai fină	1	3 50
9.	„ mergele, calitate foarte bună	1	3 20
10.	„ specialitate de finetă rară	1	3 70
13.	JAVA-AURIE, soiul ca Menado, ușoară	1	3 40
15.	CEYLON, fină	1	3 50
16.	„ măgele, mai fină	1	3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1	3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE amestec	5	15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5	16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate,	5	18 25

In pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgături pentru tea (suii Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri Spaniole, Pești, Delicatese, Orz, C fea de Smolina (Surigat), Aix-olou, Portocale, Mandule, stafid, etc.

Așteptând comande de probe, suntem cu osebă stimă:

Romul Pascu utódai, Fiumu
magaziu de cafea și tea în Fiume.

GELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă **juvavericale** atât pe bani gata cât și

IN RATE

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit

Correspondențele să se facă în cât se poate în limba maghiară, germană sau franceză.

Am onoare a aduce la cunoștința stim. doamne, că întorcându-mă din Viena, mi-am deschis

Salonul

în Piața Libertății nr. 11, etajul I.

Modelele mele sunt dintre cele mai frumoase și cu prețuri moderate. Prin serviciu prompt mă voi sili să câștig încrederea stimatului public.

Comande în prvineie și transformări se'ndeplinesc punctual și cu esactitate.

Solicitând părtinirea prețioasă a onor. public, rămân cu stimă

Grünblatt Antónia.

Anunț de deschiderea băilor.

„RUSZANDA“

băi de nomol în Melence (com. Torontál)

al căror efect vindecător e asemenea cu băile din Pöstyén și Szt.-Lukács.

Se vor deschide în 1907 la 1-a Mai.

Efectul vindecător al nomolului și al apei îl pot aprecia cei ce suferă de reumatis și de reumă articulară, de scrofuloasă în toate formele, tot asemenea cei ce suferă de boale de piele, mai ales de prosiasis și pruris, apoi femeile cari suferă de neregularități menstruale și de hemoragi, tot așa și bolnavii de nervi.

Are un efect neîntrecut de toate băile internaționale în special la boalele de oase, precum la cariesnecrosis.

La efectiunile vindecate de Lues se recomandă pentru a doua cură cu mult rezultat și pentru acest scop stau la dispoziția bolnavilor cabine separate.

Stau la dispoziția oaspeților trei case de locuit aranjate modern, cu terase largi, salon de cură și de mâncat, bucătărie escelentă, muzică bună, popicarie, pian, o promenadă umbroasă cu bănci, ș. a.

Direcțiunea băilor „Ruszanda“ trimite la dorință gratuit toate detaliurile cerute.

Melence, la 1 Aprilie 1907.

Piperszki Kaméno,
administrator.

Tanazevits Pál,
prezident.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articlii ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,

sămânță de lujernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

soiuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșu de Mammuth, galbene de Bekendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mierie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru s-opuri de sămănat;

sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verbőczy-utca.